

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
кафедра кримінального права, процесу та криміналістики

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

на тему:

**«Кримінальна відповідальність за відмивання доходів, одержаних
злочинним шляхом»**

Виконала: студент II курсу

Спеціальності 262 «Правоохоронна
діяльність»

Газібар Тетяна Іванівна

Керівник: д.ю.н., проф. Подобний О.О.

Рецензент: к.ю.н., доц. Меденцев А.М.

***Газібар Т.І.* «Кримінальна відповідальність за відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом». – На правах рукопису.**

Дипломна робота магістра, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Метою дипломної роботи магістра є характеристика відмивання (легалізацію) доходів, здобутих злочинним шляхом, як феномену, аналіз відповідальності за вчинення таких дій та практика застосування, перспективи розвитку.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновку та списку використаних джерел.

У першому розділі представлено аналіз відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, як соціально-правового феномену, що утворює кримінологічну підставу криміналізації відмивання доходів, а також розглянуто міжнародні стандарти встановлення відповідальності за дане діяння.

У другому розділі представлено кримінально-правову характеристику відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, як складу злочину, з урахуванням кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих обставин й розмежування із суміжними складами злочинів.

Третій розділ присвячено заходам кримінально-правового впливу на осіб, які вчиняють відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом. У висновках наводяться основні положення, сформульовані в ході дослідження.

Ключові слова: відмивання (легалізація) доходів, кримінальна відповідальність, об'єкт та об'єктивна сторона відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, суб'єкт та суб'єктивна сторона відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, санкції кримінальної норми.

***Gazibar T.I.* "Criminal liability for money laundering." - On the rights of the manuscript.**

Master's thesis, specialty 262 "Law Enforcement", International Humanities University, Odessa, 2020.

The purpose of the master's thesis is to characterize the laundering (legalization) of proceeds from crime as a phenomenon, analysis of responsibility for such actions and practice, prospects for development.

Thesis consists of an introduction, three sections, eight sections, a conclusion and a list of sources used.

The first section presents an analysis of money laundering as a socio-legal phenomenon that forms the criminological basis for the criminalization of money laundering, as well as international standards for establishing responsibility for this act.

The second section presents the criminal-legal characteristics of money laundering, as a *corpus delicti*, taking into account the qualifying and especially qualifying circumstances and the distinction with related *corpus delicti*.

The third section is devoted to measures of criminal law influence on persons who commit money laundering. The conclusions provide the main provisions formulated during the study.

Key words: money laundering (legalization), criminal liability, object and objective side of money laundering (legalization), subject and subjective side of money laundering (legalization), criminal sanctions norms.

ЗМІСТ

Вступ.

Розділ I. Відмивання (легалізація) доходів, одержаних злочинним шляхом як соціально-правовий феномен

- 1.1 Поняття відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом 8
- 1.2 Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід встановлення кримінальної відповідальності за відмивання (легалізацію) доходів, одержаних злочинним шляхом.....22

Розділ II. Відмивання (легалізація) доходів одержаних злочинним шляхом як склад злочину.....33

- 2.1. Об'єкт та об'єктивна сторона відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом. 33
- 2.2. Суб'єкт та суб'єктивна сторона відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом.....48
- 2.3. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом.....63
- 2.4. Проблеми відмежування відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, від суміжних злочинів.....73

Розділ III. Покарання та інші кримінально-правові заходи за відмивання (легалізацію) доходів, одержаних злочинним шляхом

- 3.1. Покарання за відмивання (легалізацію) доходів, одержаних злочинним шляхом.....83
- 3.2. Інші кримінально-правові заходи та їх місце у кримінальній відповідальності за відмивання (легалізацію) доходів, одержаних злочинним шляхом.....91

Висновки.....98

Список використаних літератури.....102

Список використаної літератури

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 №254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80/ed19960628#Text>. (дата звернення – 30.11.2020 р.).
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. (дата звернення – 30.11.2020 р.).
3. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20120413#Text>. (дата звернення -30.11.2.20).
4. «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20/ed20191206#Text>. (дата звернення – 30.11.2020 р.).
5. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Ратифікація від 17.12.1997, підстава № [738/97-ВР](#) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20/ed20191206#Text>. (дата звернення – 30.11.2020 р.).
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності Ратифікація від 04.02.2004, підстава - [1433-IV](#). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)
7. Конвенція ООН «Про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин»: Міжнародний документ. Ратифікація від 25.04.1991, підстава - [1000-XII](#). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_096#Text. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)

8. Типовий закон про відмивання грошей, отриманих від наркотиків від 01.01.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_141#Text. (дата звернення – 30.11.2020 р.).

Наукова література:

1. Андрушко П.П. «Коментар до ст. 209 1 КК України : Умисне порушення вимог законодавства про запобігання протидію легалізації (відмивання) доходів здобутих злочинним шляхом». *Законодавство України*. 2003 р. № 8 С. 3. С. 67.
2. Андрушко П.П. «Деякі проблемні питання кваліфікації легалізації (відмивання) грошових коштів та іншого майна здобутих злочинним шляхом». *Законодавство України*. 2002 р. № 5. С. 55.
3. Антинаркотичне законодавство України: Історія. Теорія. Коментар. – К.: Юрінком, 2006. С. 190
4. Антипов В. І., Антипов В. В. Питання кваліфікації злочинів та застосування санкцій кримінального закону / В. І. Антипов, В. В. Антипов. *Проблеми коментування кримінального закону : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Львів 2–3 квітня 2004 р.)*. Львів. 2004. С. 75.
5. Аркуша Л.І. Особливості походження злочинних доходів, що легалізуються. *Актуальні проблеми держави і права*. Одеса, 2007. Вип.44. С.50-55.
6. Бантишев О.Ф., Костін М.І. «Суб'єкт легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», «Боротьба з організованою злочинністю і корупцією». 2004 р. № 10. С 47.
7. Бажанов М.И. Множественность преступлений по уголовному праву Украины. Харьков: Право, 2000. С. 49
8. Баранов Р.О. Сучасні схеми відмивання злочинних коштів у світі та в Україні. *Аспекти публічного управління: науковий журнал*. 2015. № 7-8 (21-22). С. 62-69.
9. Білецький В. Г. Відмивання грошей і діри в законі. *Юридичний вісник України*. 2014. № 13. С 55.
10. Беніцький А.С. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом (проблеми кримінально-правової кваліфікації) : Автореф. дис. ... канд. юр. наук. К., 2002. 20 с.

11. Білоус І. І. Сутнісна характеристика легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 82-87.
- 12.
13. Бондар Н., Остапчук Я. Боротьба з тіньовим капіталом шляхом скорочення позабанківського обігу грошей. *Фінанси, право*. №9. 2011. С. 3-7.
14. Бондарева М.В. Кримінально-правові аспекти відповідальності за легалізацію грошових коштів та іншого майна, здобутих незаконним шляхом: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Київ. ун-т імені Тараса Шевченка. К., 2004. С.12
15. Бондарева М.В. Кримінально-правові аспекти відповідальності за легалізацію грошових коштів та іншого майна, здобутих незаконним шляхом: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Київ. ун-т імені Тараса Шевченка. К., 2016. с.12
16. Боротьба з відмиванням грошей та проблеми дотримання банківської таємниці. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: Зб. наук. Праць. Донецьк: Донецький інститут внутрішніх справ при Донецькому національному університеті, 2003. №3. С 109.*
17. Бурдін В. М. Санкції окремих статей Особливої частини КК України потребують змін. *Життя і право*. 2014. № 4. С. 49.
18. Буткевич С.А. Досвід США щодо запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Вчені записки Тавричного національного університету імені В.И. Вернадського*. Т. 21 (60). 2008. № 1. С. 68–74.
19. Волобуєєв А. Ф. Проблеми застосування ст.. 209 при розслідуванні економічних злочинів. *Право і безпека*. 2003. Т.2. №1. С. 67
20. Вусатий Г.О. Об'єктивні ознаки складу злочину за ст. 209 ККУ: проблеми та перспективи вдосконалення. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 51.
21. Гаухман Л.Д. Максимов С.В. Уголовно-правовая охрана финансовой сферы: новые виды преступлений и их квалификация. *Право*. № 5. 2011. С. 50.
22. Головіна В.П. Формування методики розслідування легалізації грошей, здобутих злочинним шляхом / Матер. наук.-практ. конф. "Боротьба з наркобізнесом:

проблеми та шляхи їх вирішення”. (Одеса, 17-18 жовтня 2002 р.) Одеса: НДРВ ОЮІ НУВС, 2002. С. 109-114.

23. Грицак О. Г. Дещо про розслідування відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом. Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка. URL: <http://law.knu.ua/>. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)
24. Директива Ради Європи від 10 червня 1991 року «Про запобігання використанню фінансових систем для відмивання грошей». № 91\308\ЕЕС. Преамбула / Матеріали круглого столу «Боротьба з тіньовою економікою». Київ. Міністерство юстиції України. 1999. С. 236.
25. Доля Л.М. Класифікація об'єктів злочину легалізації (відмивання) доходів, здобутих злочинним шляхом / Л.М. Доля, 2008. URL : irbis-nbuv.gov.ua/. (Дата звернення - 30.11.2020 р.).
26. Дремін В. «Отмывание» доходов: законодательное определение. Юридический вестник. 2000. № 2. С.81
27. Дудоров О. О., Тертиченко Т.М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. К.: Ваіте, 2015. 392 с. 122.
28. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика. К.: Юридична практика, 2003. С. 255
29. [Ільченко С.Ю. «Легалізація \(відмивання\) доходів, одержаних злочинним шляхом: процесуальні проблеми досудового розслідування та шляхи їх подолання»](http://inter.criminology.onua.edu.ua/). URL : <http://inter.criminology.onua.edu.ua/>. (Дата звернення - 30.11.2020 р.).
30. Журавель В. Предикатний фактор у структурі елементів криміналістичної характеристики легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2005. № 1. С. 18.
31. Кашпур Л. М. Протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С.103-107.
32. Качка Тарас Боротьба з відмиванням грошей: Комплексний порівняльно-правовий аналіз відповідності законодавства України *acquis* Європейського

Союзу в сфері боротьби та запобігання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. URL: <https://just.odessa.gov.ua/files/upload/files/23.pdf>. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)

33. Ключко А. М. Окремі питання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом у банківській сфері. *Форум права*. 2014. № 1. С. 228
34. Книженко О. О. Щодо механізму побудови кримінально-правових санкцій. *Держава та регіони*. Серія : Право. 2014. № 2. С. 38.
35. Корж В. Способи легалізації грошових коштів та іншого майна, здобутих організованими групами, злочинними організаціями. *Право України*. 2003. №1. С. 156.
36. Користін О. Є. Протидія відмиванню коштів в Україні: правові та організаційні засади правоохоронної діяльності : навч. посіб. / О. Є. Користін, С. С. Чернявський ; за ред. Джужі О. М. К. : КНТ, 2009. С. 612.
37. Корнієнко В. В. «Легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом, як певна технологія злочинного збагачення з використанням банків». *Фінансове право*. 2011. №1(15). С. 33.
38. Корженівський Я.В. Методи легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України*. 2011. № 1 (52). С. 289.
39. Краліч В.Р Сутність процесу легалізації (відмивання) «брудних» коштів та його вплив на економічну безпеку вітчизняних банківських установ. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. № 6. 2012. С. 191-199.
40. Кримінальне право України: Заг. Част.: Підручник / За ред. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. С.204.
41. Кримінальне право України: Особл. Част.: Підручник для студентів юрид. Спец. Вищ. Зал. Освіти / За ред. М.І.Бажанова, В.В.Сташиса, В.Я.Тація. 2012. С.183
42. Лисенко В.В. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом. Особливості початкового етапу розслідування. *Прокуратура, людина, держава*. 2005. №2(44). С. 68.

43. Лопашенко М. А. Деякі проблеми покарань злочину за сфері економічної діяльності. *Законність*. 2002. С. 56.
44. Николаюк С.І. Проблеми оперативного забезпечення протидії легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом. *Науковий вісник*. 2003. № 4. С. 153-161.
45. Овчинский В.С. XXI век против мафии. Криминальная глобализация и Конвенция против транснациональной организованной преступности / М.: ИНФРА-М. - 2001.
46. Орлов П.І., Протидія економічній злочинності. / А.Ф.Волобуєв, І.М.Осика, Р.Л. Степанюк, І.М.Зарецька та ін. Х., 2004. С. 53.
47. Орловская Н.А. Уголовно-правовые санкции: проблемы определения, классификации и функционального анализа. / Монография. Одесса: Юридическая литература. 2010. С. 296.
48. Ортинський В.Л. Характеристика легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: криміналістичні аспекти. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/37453/1/79_533-540.pdf. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)
49. Осадчий В. Санкції у спеціальних кримінально-правових нормах. *Держава та регіони*. Серія : Право. 2014. № 1. С. 52.
50. Полторацький О. Б.. Дослідження гносеологічної природи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Кримський юридичний вісник*. Сімф., 2010. Вип. 3, ч. 1 (10) С. 196-201.
51. Практикум з кримінального права України (Загальна частина) : навчальний посібник / О. В. Ведмідський, В. Д. Людвік, В. Ф. Примаченко та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., доц. В. В. Шаблистою. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 35.
52. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / О.В. Бищовець, М.А. Погорецький, Д.Б. Сергєєва та ін.; за ред. М.А. Погорецького та Д.В. Сергєєвої. К.: Алерта, 2015. 536 с.

53. Старинський, М.В. Проблемні аспекти державного регулювання у сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 6(19). С. 34-39.
54. Сухонос В.В. Легалізація злочинних доходів у банківській сфері та боротьба з нею. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2014. № 1 (6). С. 149-153.2 с.
55. Сухонос В. Взаємодія прокуратури із суб'єктами фінансового моніторингу. *Вісник прокуратури*. – 2010. № 12. С. 30–35.
56. Твердовський М. Д. Правові аспекти щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. *Фінансове право*. 2011. №1(15). С. 56.
57. Типологічне дослідження «Актуальні методи і способи легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму». URL: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=114&art_id=12531&lang=uk. (Дата звернення - 30.11.2020 р.)
58. Турко Р.Ф. Аналіз досвіду Сполучених Штатів Америки та Німеччини у боротьбі з відмиванням доходів, здобутих незаконним шляхом, за допомогою банківської системи. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.4. С. 268–275.
59. Ус О.В. Кваліфікація злочину, передбаченого статтею КК України. *Право та суспільство України*. №2. Ч.2.2018 р. С. 179-186.
60. Халін О.В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: монографія / О.В. Халін. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.
61. Шкурко В. І. Історія становлення та розвитку правового регулювання Співробітництва держав-членів ЄС з протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 145. С. 256-265.
62. Цимбалюк В. І. Правова природа спеціальної конфіскації. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія Право. 2014. №2. С 75.